

Jak proběhla oslava výročí 400 let od postavení kostela v Losinách

Většina Losiňanů neodolala, přišla se podívat a pobavit na některou z připravených kulturních akcí, uspořádaných ve dnech 20. až 22. června 2003 u příležitosti oslav výročí 400 let od postavení našeho farního kostela. Málokdo z návštěvníků se ale stihl podívat úplně na všechna podujetí. Proto se pokusím v následujících řádcích přiblížit, alespoň zhruba, průběh celých oslav. Podotýkám, že je to pohled z pozice organizátora a proto nemusí vždy veškeré závěry zcela souhlasit s postoji a hodnoceními vás, návštěvníků.

Kolotoč oslav se roztočil v pátek 20. června 2003. Z organizačního hlediska však mnohem dříve - již ve středu a čtvrtek, kdy vrcholily přípravy a úklid prostor kostela a kostelní věže, probíhala dostavba altánu a stavba tanečního pódia na farské zahradě. V pátek pak organizační "frmol" vyvrcholil ráno přípravou historické expozice v prostorách žerotínské hrobky v kapli sv. Kříže a kosmetickými úpravami na věži. Plné ruce

práce měli losiňští dobrovolní hasiči, kteří museli na jednotlivých místech postavit stánky s občerstvením, zajistit dostatek nápojů a potravin pro potencionální návštěvníky, kteří v té době ještě dleli ve svých domovech. V 15:00 hodin začala na hřišti u tělocvičny stavět brněnská firma PELL zastřešené pódium pro vystoupení Hradišťanu a hasiči zároveň připravovali hlediště o více než 400 místech a zázemí pro občerstvení. O nic menší organizační šum nezažívali v losinské základní škole, kde pod vedením učitele Jana Vyskočila probíhaly horečné přípravy na tradiční "Den hudby". Nervozita a rozechvělost asi 70 pořadatelů se stupňovala s blížícím se začátkem oslav. Příjemné bylo, že největší obavu, a to obavu z nevydařeného počasí, prozatím příjemně rozptýlovalo hřející a svítící sluníčko.

V čase 16:00 hodin se vše spustilo. Od nynějška nebylo možno věci vrátit zpět. Co nebylo připraveno, již se nedalo připravit, jelikož návštěvníci už byli na místě a chtěli se bavit podle scénáře, který jim sliboval program. Přesně v 16:00 hodin se rozezněl zvon na kostelní věži a ohlašoval začátek oslav. Na překrásný zvuk zvonu z roku 1603 navázaly bratři Kocůrkové, kteří z horního zvonového patra zahráli slavnostní fanfáry k zahájení oslav. Zároveň z oken zvonice zavlály na jihu i severu obecní a na západní straně státní prapory.

Po tomto úvodu uvedli oficiálně začátek oslav starosta obce Ing. Miroslav Kopřiva, CSc. a administrátor losinské farnosti P. Milan Palkovič. Společně pohovořili o významu kostela jako sakrální stavby, která přetrvává již několik set let v centru losinské obce a také o duchovní roli kostelního prostoru. K ukončení zahajovacího ceremoniálu byla nejdříve Otcem Milanem požehnána a poté

starostou "pokřtěna" nová kniha o historii losinského kostela, která byla vydána k tomuto výročí. V tu chvíli by nikdo nehádal, že se publikace ještě před čtvrt hodinou vezla autem ze šumperské tiskárny. Ihned po tomto úvodu se rozproukl naplno kulturní program. Tradiční losinská hudební akce "Den hudby" uvítala na prostranství před novou budovou školy nejružnější místní hudební skupiny, např. jazzovou skupinu Old Time Jazzband Velké Losiny, Junior Jazz Band, dechovku Losiňanka, dětský pěvecký soubor Pramínek a další. Tříhodinové hudební pásmo stále poutalo asi stovku diváků a vytvářelo příjemné prostředí v podvěží kostela.

S mírným zpožděním začala v 17:45 hodin přednáška Richarda Jašše k historii kostela, která předcházela otevření expozice o stavebním vývoji kostelní budovy. Celá expozice byla umístěna v zajímavých prostorách žerotínské hrobky v kapli sv. Kříže při kostele. Kromě bohaté ikonografické výzdoby si zde návštěvníci mohli prohlédnout, např. pískovcová závaží kostelních hodin z

roku 1804, ukázky sochařské práce, Liber parochialis z roku 1675 i farní kroniku a také videozáznam z otevření druhé žerotínské hrobky, umístěné pod kostelní lodí, v prosinci 2000. Expozice pak byla otevřena po celou dobu oslav a těšila se překvapující pozornosti návštěvníků všech věkových kategorií.

S přibývajícím časem začalo přicházet stále více návštěvníků, jak ze samotných Losin, tak i z okolních obcí a Šumperka. Většina z nich na své cestě neopomenula navštívit informační centrum zřízené v podchodu pod věží, koupit si zde některý z nabízených upomínkových předmětů. Pak poseděla na lavičkách před školou a vyslechla některou hudebních produkcí "Dne hudby" a pomalu zamířila ke školním hřištím, kde od 19:00 hodin fungovaly obě pokladny, hasiči již u svých stánků s občerstvením začali předvádět své kulinářské umění a u reklamního stánku pivovaru Holba Hanušovice se roztáčelo dobře vychlazené pivo. S posledními tóny "Dne hudby" se rozezněla z pódia hudba cimbálové muziky Hradišťan. Asi 500 diváků, obdivovatelů tohoto hudebního žánru, mohlo být opravdu spokojeno. Ve svitu zapadajícího slunce se rozezněl koncert překrásných slováckých písní z tradičního repertoáru skupiny, což samo o sobě vzbuzovalo osobitý umělecký dojem. To vše až do té doby, než si primáš Hradišťanu Jiří Pavlica všiml, že v hledišti jsou také členové kroměřížského sboru AVE se svým sbormistrem Filipem Mackem (dorazili do Losin těsně před koncertem). Se slovy: "To je dobře, že sebou máte "Filipa"..." pozval všechny "avata" na jeviště. Hradišťan pak zbytek koncertu absolvoval v doprovodu padesátičlenného dětské sboru. Diváci byli uneseni, v poněkud jiném smyslu byl pak "nadšen" pan Liškutín (majitel firmy PELL, která postavila konstrukci pódia). Vše nakonec dopadlo dobře a diváci odcházející ku desáté hodině večerní z koncertu mohli být spokojeni se skvělým hudebním zážitkem, který jim byl nabídnut výměnou za skromné vstupné.

Aby se však nepřetrhl řetězec akcí, již se muselo spěchat na farskou zahradu, kde právě (ve 21:30 hodin) začínal folkový a country večer se zábřežskou skupinou Proměna. Do posledních slunečních paprsků slavnostního pátku se rozhořel táborák, z altánu svítícího novotou zaznívala country hudba a z hasičského stánku s občerstvením se začala linout vůně rožněné uzeniny a makrel. Na prostranství za školou se pomalu

chystalo hlediště asi pro 150 diváků k letní kinoprodukcí a u kostelní věže již netrpělivě přešlapovali první zájemci o noční vyhlídku ze zvonice, která měla začít ve 22:00 hodin. Zdalo se, že vše spěje k idylickému vyvrcholení prvního dne oslav. Ale chyba lávky. Po několika prvních scénách filmu "Kód Navajo" se na zaplněné hlediště začas snášet drobný deštík, který však asi po čtvrt hodině přerostl v několikaminutový intenzivní "slejšák". V jeho důsledku se silně zredukovala divácká návštěva country večera na farské zahradě, k jejíž nápravě nedošlo ani přes to, že deštík za chvíli ustal a kromě nočního chladu, bylo docela příjemně. "Proměna" ale statečně odehrála svůj koncert i před poloprázdným tanečním parketem a skončila až v jednu hodinu po půlnoci.

Poněkud neslavněji skončilo letní kino. V důsledku deště se podařilo zlikvidovat zesilovač zvuku, a tak i poté, co se skalní příznivci filmu nakonec "vbourali" do školní tělocvičny (tzv. mokrá varianta), problémy neskončily, ale spíše se začaly kupit. Po hodinovém úsilí pořadatelů divácké řady tak prořídly a tyto mezery se zaplnily tak "nekvalitní" náhradou, že bylo rozhodnuto o předčasném ukončení kinoprodukcí. Snad na

jedinou akci neměla chvilková nepřízeň počasí vůbec žádný vliv. Řada u vchodu do věže se ani po dešti nezkrátila, spíše narostla. O výhled na noční obec, který byl sice poněkud zahalen mlžným oparem, byl opravdu překvapující zájem. První den se na nejvyšší vyhlídkové místo ve Velkých Losinách podívalo bezmála 150 lidí. Jediným zádrhelem atrakce bylo vystát si řadu, což některým nedočkavcům činilo značné problémy. Jelikož na zvonici je prostor jen pro 8 lidí a úzká schodiště neumožňovala, aby se zájemci o prohlídku míjeli v obou směrech, pouštělo se do věže vždy jen 8 lidí a další mohli vstoupit až tito věž opustili. Za "striktní" dodržování tohoto pravidla se dočkali pořadatelé mnohdy naopak "striktního" odsudku některých návštěvníků, jinak však prohlídky nebyly technicky proveditelné. Vyhlídka, která byla v programu oslav avizována na čas 22:00 až 23:00 hodin se nakonec protáhla až do půlnoci a vyvrcholila slavnostním odzvoněním konce prvního dne oslav.

Po takovém prvním dnu si jistě dokážete představit, že hlavním problémem, který tížil pořadatele byla otázka: "Co na nás zítra vymyslí vrtošivé počasí?"

V sobotu 21. června 2003 ráno se zdálo, že prognózy špatného počasí se snad opravdu naplní. Zatažené nebe a teploty kolem deseti

stupňů nevěstily nic dobrého. Na hřišti losinské tělovýchovné jednoty již v 8,00 hodin zahajoval program oslav fotbalový turnaj starších žáků "O pohár ředitele Energotisu". Souboj pěti mužstev probíhal poté po celý den až do 19,00 hodin a těšil se nemalé pozornosti diváků. V 10,00 hodin začal zábavný den pro děti i dospělé, který připravili učitelé velkolesinské základní školy. Před budovou nové školy vyrostl mohutný nafukovací skákací hrad "Hopštejn" a vedle něj nafukovací hřiště pro míčové hry. Tyto atrakce byly v obležení dětí a někdy i dospělých po celý den, jelikož jediným poplatkem, který museli všichni zájemci zaplatit byly jejich boty. Ty musely totiž zůstat vyzuty venku před vstupem do hradu i na hřiště. U těchto gumových "srandiček" však celodenní program v areálu školy nekončil. Pro děti i rodiče byl připraven okruh různých her a soutěží, kde si mohli všichni vyzkoušet svoji šikovnost a um. Malý soutěžící mohli projít nejrůznější stanoviště od rybolovu, závodu na chůdách, strefování se do hubatého panáka, stavby věže z kostek velkýma rukama a dalších a dalších až k velké ploše asfaltového školního hřiště, kde se mohl každý stát na chvíli Picassem a vytvořit křídou své světové dílo. V soutěžích a dovednostních disciplínách byl vítězem každý, kdo se účastnil a na každého také čekala po "heroickém" výkonu sladká odměna. Pro rodiče, které by snad zmohl výkon jejich dětí, byly otevřeny na školním hřišti dva stánky s občerstvením.

Zároveň začaly v 10,00 hodin dva koncerty v kostele a na farské zahradě. Koncert zábřežského souboru Collegium Bucinatorum upoutal především milovníky vážné a duchovní hudby. Posлуhač měl možnost si poslechnout renesanční skladby ze 14. až 17. století, které složili např. Palestrina, Kampánus Vodňanský, Michna z Otradovic a další. Na farské zahradě se od desáté hodiny začaly rozléhat tóny jazzové hudby v podání známé losinské skupiny Old Time Jazzband. Koncert obohacený o vystoupení mladých "jazzmanů" nezklamal jistě nikoho, kdo před obědem navštívil farskou zahradu a poseděl zde alespoň chvíli. Nutno však podotknout, že chladné ranní počasí se podepsalo na nižší návštěvnosti všech dopoledních akcí.

Polední přestávku v programu vyplnil v kostele sv. Jana Křtitele svatební obřad, kdy si udělili svátost manželství v tu chvíli ještě snoubenci Jana Hetmánková a Ota Fiala z Velkých Losin. Jen málokdo tušil, že překrásná výzdoba vnitřních prostor kostela nebyla původně instalována k oslavám ale právě k této svatební mši. Bohoslužbu obohatili svým zpěvem studenti Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži z chrámového smíšeného sboru AVE.

Po přestávce na oběd se opět rozproudil program oslav 400 let velkolesinského kostela naplno. Ve 13,30 hodin začal v prostorách kostela v pořadí již druhý koncert vážné hudby 13. - 19. století v podání skupiny Musica Gloria z Rapotína. I zde se projevila překvapující skutečnost, a to jaké pozornosti se při oslavách těšila právě klasická hudba, která je označována za hudbu omezené skupiny skalních milovníků. Ihned po tomto koncertu začali pořadatelé připravovat liturgický prostor pro nejvýznamnější část programu. Do ní spadala i povinnost opět odnést klavír vypůjčený ze školy. Jak kvitovali mnozí z přítomných pořadatelů - hasičů: "Kdo by věřil, že obyčejný klavír s bídou unese deset lidí."

Ve 14,00 hodin oživil sál s jevištěm v prostorách staré školy, kde proběhlo představení školního souboru s názvem "Tři bílé šípy". Zcela zaplněné hlediště sledovalo hru, kterou již jednou před více než 30 lety nacvičil školní divadelní soubor pod vedením učitele Jana Veicharta. Na nové zpracování, které "zosnovala" učitelka Jana Kocmanová se také přišlo podívat nemálo protagonistů prvního zpracování a po konečném aplausu mohli být se svými nástupci nadmíru spokojeni.

V 16,00 hodin začala v kostele slavnostní mše celebrowaná olomouckým pomocným biskupem. Biskup Josef zdůraznil v homilii význam chrámu a zároveň připomněl lidskou duši, jako vlastní chrám každého. Liturgie obohacená zpěvem sboru AVE přispěla ke kvalitnímu duchovnímu zážitku i u mnoha nevěřících návštěvníků.

Po mši svaté posvětil biskup Josef Losinský léčivé prameny. Konkrétně požehnal pramenům Eliška, Karel a Žerotín v areálu losinských lázní. Biskup Hrdlička nejprve požehnal prameni Eliška, který je zazděn v hlavní lázeňské budově a společně se zřídlem Žerotín vyvěrá do termálního bazénu. Poté se biskup vydal s příslušujícími k altánu v parku, kde vyvěrá pramen Karel. "Voda je základem života, važme si ji a využívejme ji obezřetně. Přeji pacientům, aby jim tyto prameny dopomohly k uzdravení lázeňskému personálu naopak přeji trpělivost při práci," uvedl biskup, který přijel požehnat prameny poprvé.

Mezi tím probíhal v kostele paralelně koncert smíšeného pěveckého sboru AVE. Vstupné, za které mohli návštěvníci prožít kulturní zážitek na velmi vysoké úrovni bylo pouze 50 korun. Pestrost programu dala každému možnost vybrat si svoji oblíbenou skladbu. Nezpívalo se jen česky. Účinkující prokázali i cizojazyčné schopnosti. Část programu sestávala z anglického repertoáru, ale svojí exotičností a rytmikou zaujala např. skladba Siyahamba zpívaná v jazyce Zulu. Neméně krásným zážitkem byla možnost poslechu evropské hymny - Beethovenovy "Ódy na radost". Velmi zajímavou byla také dlouho připravovaná skladba pro Koncert lidí dobré vůle na Velehradě, který se poté konal v předvečer slavnosti Cyrila a Metoděje, patronů Evropy a hlavních patronů Moravy, 5. července. Letošní rok je významným rokem pro státy střední a jihovýchodní Evropy, které příští rok oficiálně vstoupí do EU, i proto se letošní národní pouť stala součástí Středoevropských katolických dnů. (Česká republika, Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Rakousko, Slovensko, Slovinsko) Hlavní moto těchto dnů: "Kristus, naděje Evropy".

Potlesk v chrámu byl bouřlivou a spravedlivou odměnou pro všechny účinkující. Posluchači odcházeli s těmi nejlepšími pocity. Byla to opravdu důstojná oslava chrámu Jana Křtitele. Kdo byl na sobotním koncertu AVE, nemůže litovat. Koncert takové kvality dosahující bez nadsázky evropské špičky není v Losinách každý den (jestli se bude někdy opakovat). Proto vám čtenářům chci alespoň zběžně přiblížit historii tohoto sboru. Sbor AVE byl založený Mgr. Františkem

Mackem roku 1991u příležitosti znovuotevření arcibiskupského gymnázia. Nyní má AVE za sebou desítky úspěšných koncertů doma ale především v zahraničí (Německu, Polsku, Francii, Chorvatsku, Holandsku, Itálii a Rakousku). Je nositelem řady ocenění. Na mezi národní soutěži Iuventus mundi cantat Olomouc 1997 získal sbor dvě stříbrné medaile, v letech 1998 a 1999 zlaté medaile. V roce 2000 vyhrál mezinárodní soutěž gymnaziálních sborů Opava cantat a získal zvláštní cenu poroty za vokální kulturu. Mimořádným úspěchem je vítězství v mezinárodní soutěži katedrálních sborů a pěveckých škol ve francouzském městě Saint - Quentin 2000. Zajímavou kombinací byl koncert vážné hudby v kostele a vystoupení hardrockové kapely "Tainted" na pódiu farské zahrady. Předkapela bluegrasových "Čas od času" svojí tvrdou hudbou přilákala mnohé zástupce mladší generace, kteří však povětšinou při prvních tónech country a bluegrasu se opět zklamaně rozešli do blízkých restaurací. Jelikož obávané počasí nám tento večer přálo více jak v pátek a "Čas od času" produkovali tradičně velmi dobrou a líbivou hudbu, rozproudila se na farské zahradě bujará zábava. Ta trvala až do 1 hodiny po půlnoci, kdy už zmožení hudebníci rezolutně prohlásili, že končí, čímž zklamali početnou skupinu tanečníků naladěných na další hodiny country maratónu.

Den pro děti, který zorganizovali učitelé velkolesinské základní školy vyvrcholil dětskou diskotékou v prostoru divadelního sálu. Ta začala v 18,00 hodin a ve 21,30 hodin se její klientela plynule "přelila" do prostoru letního kina, kde s mírným zpožděním začalo promítání filmu "Pán prstenu - společenství prstenu". Zcela zaplněné hlediště tentokrát nemuselo prchat

před deštěm a tak se mohla i tato akce nakonec zapsat do seznamu sobotních úspěšných.

Velkému úspěchu se i druhý den oslav těšily noční prohlídky kostela sv. Jana Křtitele s noční vyhlídkou z kostelní věže. Dlouhá fronta návštěvníků až do půlnoci obléhala vchod do věže a poslední skupina se dokonce aktivně účastnila slavnostního půlnočního zvonění.

Poslední den oslav - neděle 22. června znamenal již pozvolné odeznění mohutného veselí a přípravu na normální život obce, který měl nastat hned v pondělí. Po nedělní bohoslužbě se rozezněly před budovou staré školy tóny jazzové hudby v podání losinské školní skupiny Junior Jazz Band, která již několik týdnů zkoušela v neděli touto dobou své vystoupení a tak lidé již zvyklí na jazzovou produkci po bohoslužbě nastoupili z

kostela přímo do hodinového koncertu a mnozí využili i příjemného posezení pod věží. Vyvrcholením nedělního programu byl koncert smíšeného sboru AVE z Kroměříže, který si v ničem nezadal s koncertem sobotním. Opět zaznělo množství nejrůznějších chorálních skladeb v brilantním podání, které vyvolaly bouřlivý potlesk nadšeného publika, které zcela zaplnilo místa v kostele. Koncert byl tentokrát o to

zajímavější, že vystoupení AVE předcházelo malý koncert šumperské skupiny Avonotaj se starými židovskými zpěvy. Ten, ač v podání místních "amatérů", si kvalitou vystoupení rozhodně nezádal s evropskou třídou, ve které se pohybuje AVE. Zklamané publikum však za svůj aplaus nebylo odměněno přídavkem jelikož soubor z kostela spěchal přímo na vlak do Kroměříže, a tak se muselo spokojit jen se skromným pukřelem v podání zakladatele sboru Františka Macka.

Návštěvníci pomalu opouštějící kostel se shromažďovali na prostranství pod kostelní věží a s napětím očekávali ukončovací ceremoniál. Za několik minut se ze zvonového patra věže začaly rozléhat tóny lesních rohů bratří Kocůrkových z Rapotína. S jejich posledními tóny zmizely z věžních oken také obecní i státní prapory a rozezněl se na několik minut 400 let starý kostelní zvon, který nenávratně ukončil oslavy velkého výročí 400 let našeho farního kostela. Většinou se na konci takovéto stati bilancuje a hodnotí. My bychom se této milé povinnosti zřekli ve prospěch našich čtenářů a především návštěvníků oslav. Snad zde v těch krátkých a překotných třech dnech našli více než jen

kus zdiva přikrytého šindelovou střechou, které tu stojí 400 let.

Richard Jašš, Ph.D.

Ne samým chlebem živ je člověk...

Kostel sv. Jana Křtitele ve Velkých Losinách slavil 400 let svého trvání. Stavba, jakkoliv krásná, historická a dominantní, je mrtvá, bez lidského ducha. Těch 400 let slavili obyvatelé Velkých Losin. A slavili velkolepě, stůl přetékal hojností. To nebyla církevní slavnost, odtažitá od života, to byly dny hudby, dny dětské kultury, dny sousedského popovídání ve slavnostní atmosféře.

Patřím do střední generace, a tak pochopíte, že si vážím oslav, kdy vedle sebe stojí ředitel školy, starosta obce a místní farář a mluví stejným jazykem. Oslavy výročí 400 let kostela pořádala obec Velké Losiny, římskokatolická farnost Velké Losiny a Státní léčebné lázně Velké Losiny. Pro svoje nápady dokázaly získat Spolek dobrovolných hasičů, místní Sokol a jiné zájmové

organizace. V dnešním ekonomicky tvrdém světě, kdy jsme živeni reklamou a honbou za pozlátkem, si vážme všech, kteří přinesou našim dětem a nám dospělým protipól, tj. vědomost a kulturní zážitek.

Koncert Hradišťanu s Jiřím Pavlicou rušil jen postupující večerní chlad, Skácelovy verše však zůstanou vzpomínkou spojenou s oslavami 400 let výročí kostela. Dětský sbor Ave - píseň "Pacholata jdou" bude patřit k vrcholům prvního dne hudebních slavností. To je poděkování pro hosty z větší dálky. A kolik poděkování si zaslouží místní dechové, jazzové a jiné soubory? Najednou se umíme bavit i bez televize. A kolik objevíme skrytých hudebních talentů mezi našimi dětmi! A jak je dobře, že večery mohou patřit tanečním kreačím dětí, ale i jejich rodičů.

Kostel je církevní stavba, dům, kde přebývá Bůh. To je odtažitá myšlenka pro současného člověka. Římskokatolická farnost dokázala přiblížit kostel nejenom jako stánek Boží, ale i jako kulturní odkaz minulosti a jeho využití pro dnešek. Nejen lidské tělo potřebuje nasytit, i lidská duše je hladová. V moderním slangu - „potřebujeme dobít baterky“. Jsou mezi námi ti, které bude sytit slovo Boží a jsou mezi námi ti, které nasytí chrámová nebo jiná hudba. Slavné výročí je za námi, přejme si, by zůstala pěkná vzpomínka na hudební prožitek a toleranci vyznání.

MUDr. Milena Dědičová

